

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ADEM ÖTER

İNALCIK'LA TARİHÇİLİĞİMİZ ÜZERİNE

İngiltere'nin Cambridge kentinde bulunan Uluslararası Biyografi Merkezi (IBC), ünlü Osmanlı tarihçisi Prof. Dr. Halil İnalcık'ı 20. yüzyılın en önde gelen 2000 sosyal bilimcisi arasında saydı. Söz konusu sosyal bilimcilerin biyografilerini içeren kitap bu yıl içinde yayımlanacak. Bu arada Amerikan Biyografi Enstitüsü (ABI) de İnalcık'ı "Dünyanın önde gelen entellektüelleri" arasında gösterdi.

Profesör İnalcık'ın başka herhangi bir Türk sosyal bilimcisine nasip olmamış bir akademik başarılar listesi var. Türkiye Bilimler Akademisi onur üyeliği yanında Amerikan Sanat ve Bilimler Akademisi ve Britanya Akademisi'nin de üyesi olan İnalcık'a uluslararası ün ve saygınlık kazandıran eserlerinin yabancı dilde yayımlanan başlıcaları şunlar: Osmanlı İmparatorluğu'nun Klasik Çağı: 1300 - 1600 (Weidenfeld & Nicolson, 1973); Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi, I. Cilt (Cambridge, 1994), Osmanlı Döneminde Karadeniz: Belge ve İncelemeler (Harvard, 1996); Osmanlı Tarihi Üzerine Denemeler (Eren, 1998).

İstanbul'da, 1916'da doğan İnalcık, yüksek öğrenimini ve doktorasını Ankara Üniversitesi DTCF'nde tamamladı. Aynı fakültede 1942'de asistan, 1943'te doçent, 1952'de profesör oldu. DTCF yanı sıra Ankara Üniversitesi SBF'de de devrim tarihi ve idare tarihi dersleri verdi.

DTCF'den 1972'de emekli olan İnalçık, yurtdışına gitti ve ABD'nin en önde gelen yüksek öğrenim kuruluşlarından biri olan Chicago Üniversitesi'nde tarih profesörü oldu. Ondört yıl süreyle orada kaldı. 1993'te Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümünü kurmaya davet olunan İnalçık, halen aynı bölümde ders veriyor ve araştırmalarını sürdürüyor.

İnalçık'ın 30 dolayında öğrencisi kendisi gibi tarih profesörü oldu. Bunların 12'si Amerikan üniversitelerinde görev yapıyor ve meslektaşları tarafından "İnalçık ekolü" olarak anılıyor.

YANSIMA- Hocam tarihçiliğin amacı nedir ve tarihimizi anlama yolunda takip edilmesi gereken yol ne olmalıdır?

HALİL İNALCIK- Tarihçiliğin vazifesi demek istiyorsunuz. Tarih bir devamlılıktır. Bir süreçtir. Bugünkü problemlerimizin, davalarımızın, gelişme çizgisinin kaynakları hiç şühesiz tarihimizdedir. Bunu ben insana benzetiyorum, insanın olgun çağındaki kişiliği, çocukluk gençlik dönemlerindeki geliştirdiği tecrübelerinden deneyimlerinden, acılardan, sevgilerden oluşur. Eğitim sisteminde gördüğü eğitimden şüphesiz. Bu deneyimleri göz önünde tutmazsanız o insanın kişiliğini anlayamazsınız. Tarihte öyledir, milletlerin geçirdiği geçmişte gördüğü yaptığı deneyimler inanç sistemi tüm bunlar bu günü, bugünkü kültürü koşullandıran faktörlerdir. Demekki günümüzü günümüz Türkiye'sini anlamak için tarihi iyi bilmek lazım, o tarihi silip atmak elimizde değildir. Nitekim bugün bir çok problemlerimiz oradan kaynaklanıyor. Evvela şu gözlemi yapmak lazım . Türkiye kültür, inanç, siyaset, eğitim bakımından iki kampa ayrılma yolundadır. İnsanlarımızın bir kısmı takke giyiyor selamlaşması başka , bir kısmı tam anlamıyla batıyı benimsiyor; taklit ediyor yemesi içmesi selamlaşması , giyimi herşeyi bambaşka. Bunu söylemek zorundayız, bunu gözlemek ve müşahade etmek ortada olan bir şey. Bunu siyasi partilerin kuruluşunda görüyoruz. Avrupa ile ilişkilerimiz Avrupa birliği karşısında politikamız, Avrupa'nın bize karşı takındığı tavır, Yunanistan ın hayalleri, iç sorunlarımız, bugün çok üzücü bir durum. Batının, Yunanistan'ın ve başkalarının Sevr antlaşmasını hortlatmak gibi bir eğilimde olduklarını müşahade etmemek elimizde değil ve bunlara karşı mücadele ediyoruz .Tüm bu sorunlar tabi tarihimizin aldığı doğrultudan, süreçten kaynaklanmakta hiç şüphesiz. Fakat, Türkiye değişti, çok değişti. Bir Atatürkçü Türkiye var, öbür taraftan gelenekçi bir Türkiye vardır .Hiç şüphesiz Türkiye'nin bugün karşılaştığı çok ağır problemler bazı yazılarımda ifade ettiğim gibi , Türkiye hayati bir geçitten geçmektedir. Bir çok bakımdan, Avrupa karşısındaki durumu bakımından evvelce hiç önem vermediğimiz meseleler balkan işleriyle ,Orta Asya işleriyle kafkasyada Türkiye tam manasıyla ordaki sorunlarla uğraşmak durumunda. Rus emperyalizmi bu gün tekrar Putin 'le ordu birliğiyle tekrar canlanmıştır. Rusya tekrar eski Sovyet imparatorluğunu canlandırmak için çok ciddi teşbbüsler yapıyor

Batı alemi, Türkiye çok kaygı içindedir hiç şüphesiz .

YANSIMA- Yani tarihte süreklilik ve amaçlılık ilkesinden hareketle ve tarihin Türkiye Cumhuriyetine yükledikleri ve Osmanlıdan kalan mirasımızın sorumlulukları bağlamında, söylediğiniz şeylerden hareketle, kültürel ekonomik ve siyasal bunalımımızın çözülebilmesi için Türkiye'deki siyasi iradeyi yeterli buluyor musunuz?

HALİL İNALCIK- Evet şimdi bu ikinci bir soru.

Bu durum karşısında, yani Türkiye bugün tarihin bir geçit noktasında. İç politika toplumun iki kampa bölünmesi, Türkiye'nin bölünmezliği meselesinin açıkça ortaya atılmış olması ekonomik büyük değişim, fakat bankalar krizinin gösterdiği gibi temelinden ekonomiyi sarsan olumsuz gelişmeler, tüm bunlar karşısında Türk politikasını temsil eden organlar yeterli bir durumda mıdır? Şimdi bugün siyaset adamları da, Cumhurbaşkanı'dan başlayarak, tüm siyaset adamları kabul ediyorlarki, bizim parti sistemimiz demokratik değildir. Yani millet vekillerinin seçimi bu problemlere bağımsız şekilde yaklaşımı sağlamıyor. Amerikan tarihini iyi incelemişimdir. İki sene Amerikan tarihi okuttum, bir de kitap tercüme ettim Amerikan tarihi ile ilgili. Amerikan demokrasisinde ıslahatı, memleketin sorunlarına çözüm getirme girişimlerini, ekonomik girişimleri, insan hakları, vs. milletmeclisinden çıkan büyük siyaset adamları tarafından yapılmıştır. Henry Clair, Webster gibi büyük devlet adamları. Bizde millet meclisleri meclis komisyonlarında kanun hazırlamak ve mecliste parti politikası, partinin çıkarları dışına çıkamamakla, bence işlevini tam yapamıyorlar. Millet meclisinin millet vekillerinin etkinliği konuşması açıkça bir problem olarak medyada tartışılıyor. Türkiye Cumhuriyeti, 76 yıllık tarihinde devlet otoritesi konusunda sağlıklı bir dengeleme sistemi kuramadığı görüntüsünü vermektedir. Sonra Atatürkçülüğün dünya ölçüsündeki, İslam dünyasındaki önemi yankıları nedir, bilmiyoruz biz. Yani memleketimizi Atatürk Türkiye'sinin dünya tarihinde, büyük İslam tarihinde, Hindistan'da, Çin'de, büyük etkisi olmuştur. Atatürk İslama aykırı değildir. İkiyüz seneden beri Türk toplum ve devletinin İslam çerçevesinde yaptığı gelişmenin son noktasıdır Atatürk. Yani Atatürkçülük bizzat İslamda yeni bir dönemin başlangıcıdır. İslamın inkarı değil fakat İslama İslam devletine yeni bir doğrultu verme bakımından. İkinci işlevi şu: Geçmişinin tarihi çerçevesi içinde bugünkü Türkiye'nin siyasi felsefesi ne olmalıdır. Şimdi Atatürkçülüğün iyi bir tanımı yapılmalıdır. Atatürkçülük devleti, devlet kurumlarını, siyasi iktidarı, vatandaşların iradesine bağlayan bir rejimdir. Yani iktidar Tanrı'dan gelmiyor, yani Tanrı siyaseti yönlendirmiyor, öyle bir rejim. Bir kelimeyle, 18. asır Fransız Aydınlanma Çağının yaşam ve siyaset felsefesini benimsemiş. Atatürkçülük Türkiye'de, bütün topluma bu felsefeyi

benimsetmek için bir takım kanunlar çıkarmıştır. Bu Felsefenin kaynağı olan Fransaya bakın, Fransız demokrasisi işliyor, Amerikan demokrasisi işliyor. Fakat orada toplumun inanç sistemine karşı bir hareket ancak, Fransız ihtilalinin çok hararetli zamanında gelip geçti. Tabi ondan sonra Fransız toplumu katolik kilisesini benimseyen ve milletin büyük çoğunluğu katolik dininde olan bir toplum modelinde kuruldu, bir senteze vardı. Şimdi Türkiye'de din devlet problemi var. Dinciler, İslamcılar arasında bağnaz, militan, gaza, cihat hareketine bağlı müteassıp gruplar, bağnaz gruplar var. Fakat milletin tutumuna bakarsanız seçimlerde de bu kendisini gösteriyor. %80 'i artık bu gibi bağnaz müteassıp çağdışı hareketlere alet olmuyor. Tabi bu militanlar bu bağnaz İslamı, kitleye ve devlete empoze etmek isteyen bu hareketler zamanla silinecektir hiç şüphesiz. Devlette bunlara müdehale ediyor; ama devlet bu faaliyetinde militan bağnaz İslamcılarla, Türk milletinin çoğunluğunu temsil eden müslim, müslüman, makul ve Türk tarihinin gelişmelerini benimseyen kitleyi, faaliyetinden ayırması lazım. Yani müslüman Türk kitlesine, bu bağnaz Türk azınlıkları imajını vermemelidir. Yani devlet hayatında devlet işlerinin ve menfaatlerinin üstünlüğü ve mutlak egemenliği. Bu Osmanlıda da vardı. Osmanlıda da din ve devlet işlerinde şariat dışında meydana çıkan müesseseler devlet erkani tarafından devlet işi olarak halledilirdi. Din işi olarak ele alınmazdı. Şimdi bir vakıa bugün, Türk siyasi rejimi mutlak şekilde değişmiştir. Ama Türk halkı Türk kültürü ,Türk tarihinin getirdiği gerçekler, devam ediyor. Özellikle ilk devrim, sıkı sert kanunlarla desteklenen bir devrim döneminden, biz artık bir terkibe doğru gitmeliyiz. Fransada olduğu gibi. Şunu demek istiyorum: Atatürkçülüğü sanki bütün devletin ve toplumun geleceğinin tek şikası olarak alan ve bunu kültüre teşmil etme, değişmesi çok güç olan kanunlarla baskılarla bunu yapmak doğru değildir. Çünkü toplumlar kültürlerinde yavaş yavaş değişirler. Bunu Ziya Gökalp bir sosyolog olarak yetmiş seksen sene önce ifade etti. Bekleyin zamanı olacaktır. Şöyle yahut böyle. İşte demek istiyorum ki: İslamcı cephede militan, kırıncı, sorun yaratan bağnazlık karşısında başka bir bağnazlık vardır. Bunu yazılarımda da ifade ettim ve bu Türkiye'de büyük sorunlar ve sosyal tehlikeler yaratmaktadır. İki tarafta birbirini iyi anlamalı. Yani Atürkçülük kendisi bir dogma, bir din, bir mezhep gibi alınmamalıdır. Atatürk kendisi bunu inkar etmiştir. Kemalizm dedikleri zaman, onu benimsememiştir, Kemalizm diye bir şey yok. Modern medeniyet, demokrasi, hak hakimiyeti, bu prensipler var,şimdi. Mesela Atatürk ilkeleri diyoruz, nedir o. Atatürk bir parti kurdu, Cumhuriyet Halk Partisi. Bu ilkeleri zorla inandıramazsınız. Eğer bu ilkeleri Atatürk ilkeleri diye ele alıp, bunu kanunla, güçle, ceza sistemiyle yapmaya çalışırsanız, Halk Partisine hizmet etmiş olursunuz. Çünkü bu halk partisinin fikirleridir. Bir çok siyasi inançlar tarihin gelişim sürecinde değişmek zorundadır. Bu esas, Cumhuriyetin temel kurumlarını felsefesini tahrip edecek bir duruma geldiği zaman,biz ancak devlet kuvvetlerini harekete geçirebiliriz. Bugün için istenemeyen, tehlikeli olan şey.

Milletin uzlaşmaz bir şekilde iki kampa bölünmesidir. Bunu yapmaktan kaçınmalıdır, hem Atatürkçüler hem İslamcılar. Bugün için Türkiye, çok ağır problemler karşısındadır. Bunların başında, işte görüyoruz Yunanistan. Avrupa birliğinde bizim yolumuzu tıkamak için, Kıbrıs, Ege meselesini son anda getiriverdi. Yunanistan aslında Büyük Yunanistan, Ermeniler büyük Ermenistan peşindedir. Ve Yunanistan, Avrupa birliği üyesi olarak Avrupayı bizim karşımıza çıkarmak istiyor. Nasıl Yugoslavya'yı Avrupa yaptırımlarla parçalamışsa, Türkiye'yi de böyle parçalayabileceği ve kendisi bundan parça koparacağı ümidindedir. Bu büyük bir tehlikedir. Yunanistan'a bir şey yapamıyoruz. Masstricht Anlaşması yapıldığı zaman Avrupa Birliği içinde, yani Avrupa birliği içindeki herhangi bir devlet saldırıya uğradığı zaman bütün Avrupa karşısındadır. Bunu yaptığı zaman -ben biliyorum gelen yayınlardan- Avrupa bayram yaptı. Türkiye bana birşey yapamaz ben ona istediğim şeyi yapabilirim. Yani Hellenizm saldırısı bugün. Biz savunma durumundayız aslında Yunanistan bizi çevirmek istiyor. Kıbrıs tamamiyle yerleşip Türkleri oradan kimbilir nasıl atacak, o sevda içinde. Güneyden- yani batıda Ege denizinde sarmış bizi- de saracak Trakya da öyle İstanbul'un hemen önünde. Bu Kardak kayaları meselesinde açıkça ortaya çıktı, hatta o gün bizim matbuat hiç farkında değil. Yunanlılar Anadolu'dan mübadele ile Yunanistan'a gönderilmiş olan Yunanlıları, kongrelerle Cambridge'de, şurda burda, neşriyat yaparak, bu Yunanlıları tespitte çalışmakta ve bir gün batı Anadolu'ya bu Yunanlıları tekrar getirme sevdası içindedir, biliyor musunuz? Ermeni meselesi, "Bu soykırım mı-değil mi?" meselesi değildir. Ermeniler aşamalı olarak belirli bir hedefe yürümektedirler. Ben Amerikada iken Chicago Üniversitesinde her sene sözde Ermeni kültür tarihi diye bir program koyarlardı, bir hafta süre ile. Aslında bu, Ermeni propagandası yapmak için, üniversiteye mal etmek için bir kamuflajdır. Yani Ermeni kültürü, Ermeni tarihi yapmak için sözde Ermeni kültür tarihi olarak her sene yuttururlardı. Orda davayı dile getirirlerdi. İsrail -Yahudiler- iki bin sene sonra kendi devletlerini Amerika sayesinde ihya ettiler, biz Ermeniler niçin Doğu Anadolu'da bu Ermenistan devletini, bu Amerikan desteği ile elde etmiyoruz. Durum açıkça ilk davada bizi suçlu durumuna, Hitler gibi suçlu durumuna düşürmek, arkasından Doğu Anadolu'dan tehcir yolu ile bizi vatanımızdan boşaltmaktır. Tekrar biz büyük Ermenistan'ı orada kurmak üzere onları geri getireceğiz; ikinci aşamada bu dava ortaya çıkmakta. Tabi Türk kuvvetli oldukça ve kendi içinde kamplara ayrılmadıkça ve güçlü ordusu sayesinde, bu gibi hayalleri boşa çıkaracak kudrettedir. Ama biz içimizde parçalanırsak, millet bir birine düşerse, etnik bilinç -Türkiye'yi son on beş sene içinde çok tedirgin eden bir şey etnik bilinçlenme- artarsa Türkiye kaybeder. Türkiye bugün yirmiden fazla imparatorluk zamanından kalma halkların toplandığı, kaynaştığı, Türk vatandaşlığı adı altında Türk milletini meydana getirmiş, bir halk toplumdur. Bunu anlamamız lazım. Ama şimdi, "Ben, benim babam şeydu, benim babam şurdan geldi." diye bugün on-onbeş

senedir böyle bir etnik bilinçlenme ve Türklüğe karşı cephe alma hareketi var, bunu hepimiz görüyoruz. Ermeni meselesi ortaya çıkınca gördük ki, Ermeni meselesini destekleyen aydınlar ortaya çıktı, ondan sonra Yunan davasını destekleyenler –bu son depremden sonra meydana gelen yumuşama o da Amerikanın zoruyla olmuştur– Amerika, Yunanistan'a Türkler'in şöyle söylediğini ileri sürüyor Kıbrıs Davası için:"Oradaki Türkler hiçbir zaman Rumlarla aynı çatı altında yaşayamazlar, katliyam olur. Onun için eşitlik ve ayrı bir Türk toplumu garanti altına alınmalıdır. Bir Kıbrıs Devleti içinde bu iki cemaatin biraraya gelmesinin, yaşamasının imkanı yoktur. Öyleyse siz Türkler ile Yunanlılar'ın birarada, dostça yaşayabileceği bir ortam yaratın". Bunu, Hillary'de çocuk kamplarını ziyaret ederken açıkça ifade etti. Bu bir oyundu. Yani "Biz Türkler'le düşman değiliz, bakın ne kadar can ciğer oluyoruz. Öyleyse bunlar Kıbrıs'ta da yaşayabilirler. Görüyorsunuz ne kadar sarmaş-dolaş oluyorlar. Kıbrıs'taki Türkler, Kıbrıs'taki bu federasyona tabi, mesut, zengin bir hayata kavuşabilirler", propagandasını yapmaktı. Yunanistan tarihsel olarak getirdikleri bir fikri devam ettiriyor.

dergi yansıma

bilim sanat ve edebiyat dergisi

sayı : on
yıl : dört
kış / ikibinbir